

DESSEL, TURNHOUTSEBAAN 91

Nota landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek: Programma van maatregelen.

RAPPORT NR. 1632

Titel

Nota landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek Dessel, Turnhoutsebaan 91: Programma van maatregelen

Auteur(s)

Bart Van Eyck & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053 - Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2023-256

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2024C136 (LBO)

2024I191 (PS)

Plaats en datum

Beerse, 27/09/2024

INHOUD

Inhoud.....	2
1 Administratieve gegevens	3
2 Gemotiveerd advies	4
2.1 Aanleiding vooronderzoek	4
2.2 Resultaten vervolgonderzoeken	4
2.2.1 Landschappelijk bodemonderzoek.....	4
2.2.2 Proefsleuvenonderzoek	4
2.1 Impactbepaling van de geplande werken	5
2.2 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen	7
3 lijst met figuren.....	8
4 bibliografie	8

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode J. Verrijckt		2023-256
Projectcode Onroerend Erfgoed		2024C136 (LBO) 2024I191 (PS)
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Dessel
	Straat	Turnhoutsebaan 91
Kadastrale gegevens	Gemeente	Dessel
	Afdeling	1
	Secie	B
	Percelen	1045B, 1062A (partim), 1062B, 1106K2, 1106N2, 1107H, 1107K
Coördinaten	Noordoost	X: 201900,48 Y: 215414,88
	Noordwest	X: 201769,37 Y: 215329,17
	Zuidoost	X: 201953,84 Y: 215364,57
	Zuidwest	X: 201798,30 Y: 215273,71
Oppervlakte plangebied		Ca. 10.700 m ²
Oppervlakte bodemingreep		Ca. 10.700m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 – Jeroen Verrijckt

2 GEMOTIVEERD ADVIES

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek met ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota VERMEERSCH, J. & VERRIJCKT, J.. 2023: “Dessel – Turnhoutsebaan 91” met ID 27277 en projectcode 2023F437¹. Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de geplande sloopwerken van enkele constructies en de geplande nieuwbouw van een winkelpand ter hoogte van de Turnhoutsebaan nr. 91 te Dessel. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vervolgonderzoeken

2.2.1 Landschappelijk bodemonderzoek

Het landschappelijk booronderzoek, te Dessel, Turnhoutsebaan 91 leverde geen archeologische relevante vondsten of sporen op. Uit het landschappelijke bodemonderzoek blijkt wel dat eventuele archeologische niveaus verstoord kunnen worden door de geplande werkzaamheden. Hierdoor is verder onderzoek noodzakelijk. Gelet op het feit dat alle boringen een A-op-C bodemopbouw vertonen en nergens binnen de contouren van het plangebied enige resten van de natuurlijke/oorspronkelijke bodemopbouw (B-horizont) werden opgeboord, kan de archeologische verwachting voor het aantreffen van lithische artefacten en/of intacte vuursteenconcentraties uit de periode van de steentijden worden bijgesteld naar laag tot onbestaande. Bijgevolg kan rechtstreeks worden overgeschakeld naar een proefsleuvenonderzoek om de aan- of afwezigheid van eventuele sporensites uit de periode van het neolithicum tot en met late middeleeuwen af te toetsen.

2.2.2 Proefsleuvenonderzoek

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op dinsdag 17 en woensdag 18 september 2024. Verspreid over het terrein werden 10 bodemprofielen opgeschoond. In het westelijke deel van het plangebied komt louter een AC-bodemprofiel voor. De C-horizont komt daarbij meteen onder de bouwvoor voor. Dit op een diepte tussen de 45 en 55 cm beneden het maaiveld.

Meer richting het oostelijke deel van het plangebied wordt de bouwvoor geleidelijk aan dikker. Binnen dit deel van het plangebied komen onderliggend aan deze bouwvoor veelal (restanten van) bodemvorming voor. Het betreft in vele gevallen een (restant) van een B-horizont die geleidelijk aan overgaat in een eerder geel/beige tot bruine C-horizont. Deze zandige C-horizont situeert zich tussen de ca. 55 en 105 beneden het maaiveld en is nat van aard. Op de bodemkaart van Vlaanderen wordt deels binnen en deels ten oosten van het plangebied een Zemy-bodemtype gekarteerd. Dit bodemtype wijst op een natte zandgrond met reductie- en diepe antropogene humus A-horizont. Het betreft een plaggenbodem waarbij de antropogene humeuze A-horizont meer dan 60 cm dik is. Deze A-horizont rust op een hydromorfe podzol, wat slaat op een verbrokkelde textuur B-horizont of een zgn. gleybodem. Tijdens het proefsleuvenonderzoek konden daadwerkelijk restanten van een hydromorfe podzol worden aangesneden. Zoals reeds gesteld betroffen het veelal restanten van een B-horizont. Een hydromorfe podzol komt veelal tot stand door een periodieke verzadiging van de grond met water.

¹ VERMEERSCH & VERRIJCKT 2023

Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem werden 17 spoornummers uitgedeeld. Al deze spoornummers kunnen teruggebracht worden tot enkele greppels. Op basis van de vulling van de aangesneden greppels, die sterk gelijkend is aan de bovenliggende bouwvoor, alsook op basis van het zeer beperkte vondstmateriaal, kunnen de greppels eerder in de Nieuwe- en/of Nieuwste Tijd worden gedateerd. Een deel van deze greppels volgen de huidige parcelering. Vermoed wordt dat het merendeel van de greppels fungeert als perceel- of ontwateringsgreppels.

Op basis van bovenstaande gegevens kan geconcludeerd worden dat er binnen het plangebied geen archeologische waarden aanwezig zijn. In die zin kent het plangebied dan ook een zeer laag tot zelfs geen kenniswinstpotentieel.

2.3 Impactbepaling van de geplande werken

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen ter hoogte van de Turnhoutsebaan nr. 91 te Dessel.

De opdrachtgever plant op het terrein de sloop van de huidige bebouwing en nieuwbouw van een winkelpand. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd.

Het plangebied (15.526m²) zal worden ontwikkeld (10.800m²) voor de bouw van een supermarkt. De huidige bebouwing en verharding (3.022m²) zal worden verwijderd. Het achterliggende stuk bos en vijver (c. 4.825m²) zal niet mee ontwikkeld worden en blijft dus behouden in de huidige toestand. De nieuwbouw bestaat uit een winkel (1.235m²) met luifel (175m²), een loods (1.350m²), een serre (305m²), klinkerverharding (363m²), betonverharding (3.264m²), een HS cabine en een open loods (629m²). Het gaat hierbij om een gezamenlijke oppervlakte van 7.336m² dat grotendeels op de huidige bebouwing en verharding gelegen is. Overige delen zullen aangelegd worden als tuin/grasland. De diepte van deze werken is niet gekend. De ligging en diepte van putten, leidingen en rioleringen zijn evenmin gekend en vormen nog voorwerp van onderzoek.

Figuur 1: Inplantingsplan

2.4 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het proefsleuvenonderzoek te Dessel, Turnhoutsebaan 91 leverde op enkele greppels uit de Nieuwe- en Nieuwste Tijd geen archeologisch relevante sporen op. Hierdoor is er geen kenniswinst te behalen en is er geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk. Een programma van maatregelen werd hierdoor niet opgemaakt.

Er wordt een advies gegeven om de terreinen vrij te geven.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

3 LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Inplantingsplan..... 6

4 BIBLIOGRAFIE

BORSBOOM, A. & VERHAGEN, P. 2012. *KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P)*. SIKB

HANECA, K., DEBRUYNE, S., VANHOUTTE, S., & ERWYNCK, A. 2016. Archeologische vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed 48.

TOL, A. J., VERHAGEN, P. & VERBRUGGEN, M. 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*, KNA-leidraden, Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, Gouda.

VAN GILS, M. & DE BIE, M. 2006. Steentijd in de Kempen. Prospectie, kartering en waardering van het laat-paleolithische en mesolithische erfgoed. In: COUSSERIER, K., MEYLEMANS, E. & IN 'T VEN, I. (red.), *CAI-II. Thematisch inventarisatie- en evaluatieonderzoek*. VIOE Rapporten 2, Brussel, 7-16.

VAN GILS, M. & MEYLEMANS, E. 2019. *Prospecteren naar steentijd artefactensites – versie 1*, agentschap Onroerend Erfgoed.

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), 2019.